

Nr 121.

Ankom till riksdagens kansli den 10 maj 1946 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1946/47 till markförvärv för flygfältsarbeten.

(1:a avd.)

I propositionen nr 229 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 5 april 1946, föreslagit riksdagen att under Försvarets fastighetsfond, Flygvapnets delfond, till Markförvärv för flygfältsarbeten för budgetåret 1946/47 anvisa ett investeringsanslag av 2 000 000 kronor.

Av de av 1944 års riksdag efter förslag av Kungl. Maj:t i propositionen nr 281 å allmän beredskapsstat II och III för budgetåret 1944/45 uppförda anslagen å tillhopa 225 000 000 kronor till Åtgärder för arbetsmarknadens reglering m. m. var ett belopp av 24 000 000 kronor avsett för flygfältsarbeten. För att vid en inträffande arbetsmarknadskris snabbt kunna utnyttja detta anslag för sitt ändamål borde de med flygfältsarbetena sammanhängande markfrågorna dessförinnan lösas. Med anledning därav uppförde riksdagen efter förslag av Kungl. Maj:t i nyssnämnda proposition ett anslag av 1 700 000 kronor å allmän beredskapsstat II för budgetåret 1944/45 till markförvärv för flygfält.

Genom beslut den 15 juli 1944 fastställde Kungl. Maj:t allmän beredskapsstat II att lända till omedelbar efterrättelse såsom allmän förskottsstat II samt förklarade Sig vilja på framställning av vederbörande myndigheter efter prövning i varje särskilt fall ställa de å denna stat uppförda anslagen till förfogande dels för närmare planläggning av de med anslagen avsedda anläggningsarbetena dels, om och i den mån försörjnings- eller arbetsmarknadsläget det påkallade, för utförande av ifrågavarande arbeten.

Förutnämnda anslag å 1 700 000 kronor har endast anlåtats vid ett tillfälle, då Kungl. Maj:t bemyndigade flygförvaltningen att för förvärv av en mindre fastighet disponera anslaget intill ett belopp av 1 845 kronor.

Genom beslut den 12 januari 1945 uppdrog Kungl. Maj:t åt flygförvaltningen att med biträde av särskilda experter på jordbrukets område verkställa närmare utredning rörande möjligheterna att inom en kostnadsram av 2 250 000 kronor genomföra markförvärv, som erfordrades för vissa av flygförvaltningen till investeringsutredningen anmälda flygfältsarbeten.

I förslaget till investeringsreserv för budgetåret 1945/46 upptog investeringsutredningen i den allmänna investeringsreserven beläggningar av rull-

banor för 8 805 000 kronor och med dessa arbeten sammanhängande fältutvidgningar för 4 681 000 kronor och i grovarbetsreserven fältutvidgningsarbeten för sammanlagt 19 207 000 kronor. I sistnämnda två belopp ingingo även medel för markförvärv.

I propositionen nr 265 till 1945 års riksdag hemställde Kungl. Maj:t om riksdagens bemyndigande att, intill dess allmän beredskapsstat för budgetåret 1945/46 av riksdagen fastställts, därest arbetsmarknadsläget så påfordrade, inom ramen av ett belopp av 150 000 000 kronor meddela beslut om utförande av arbeten, för vilka anslag uppförts å allmän beredskapsstat II och allmän beredskapsstat III för budgetåret 1944/45. Propositionen bifölls av riksdagen (skrivelse nr 450). Efter förslag av Kungl. Maj:t i propositionen nr 365 till fjolårets riksdag under dess höstsession förlängde riksdagen (skrivelse nr 584) giltigheten av nämnda fullmakt intill dess ny allmän beredskapsstat fastställts av riksdagen.

Kungl. Maj:t äger således för närvarande icke befogenhet att, om icke arbetsmarknadsläget så påfordrar, disponera medel å allmän beredskapsstat för förvärv av mark, som erfordras för genomförande av i beredskapsstaten upptagna flygfältsarbeten.

Vid den utredning rörande markförvärv för flygfält, som i enlighet med Kungl. Maj:ts förutnämnda uppdrag utföres av representanter för flygförvaltningen och vissa jordbrukstekniska experter, åsyftas att erhålla en generalplan för de på grund av de planerade flygfältsutvidgningarna erforderliga markförvärven, som innebär den ur ekonomisk och jordbruksteknisk synpunkt förmånligaste lösningen av hithörande problem. Därest flygfältsarbetena utan tidsödande markförhandlingar vid behov omedelbart skola kunna igångsättas är det, framhåller föredragande statsrådet, önskvärt att avtal om erforderliga markförvärv slutas på ett tidigt stadium. Det syntes statsrådet knappast lämpligt sluta dylika avtal med mindre erforderliga medel anvisats. Statsrådet funne sig av denna anledning böra förorda, att särskilda medel äskades å riksstat för förvärv av mark för flygfältsutvidgningar. Han förutsatte emellertid, att det i många fall skulle visa sig möjligt att efter förvärv av visst markområde utarrendera detsamma till den föregående ägaren med förbehåll att marken efter viss kortare uppsägningstid vid behov skulle kunna tagas i anspråk för flygfältsarbeten. Härigenom skulle nämligen dels det i marken nedlagda kapitalet i viss utsträckning kunna förräntas, dels ock markens produktiva utnyttjande i minsta möjliga utsträckning rubbas.

Å allmän beredskapsstat för nästa budgetår ha upptagits omkring 14 000 000 kronor i den särskilda grovarbetsreserven för flygfältsarbeten och omkring 7 000 000 kronor i den allmänna investeringsreserven för flygfältsutvidgningar.

Av en under hand till statsrådet från flygförvaltningen överlämnad promemoria inhämtas, att kostnaderna för genomförande av för dessa arbeten erforderliga markförvärv beräknas uppgå till 2 180 000 kronor. Härvid har dock ingen hänsyn tagits till eventuellt utgående intrångsersättningar eller till merkostnader på grund av att större områden än som ursprungligen ansetts erforderligt måste förvärvas av lantmäteritekniska skäl.

Statsrådet funne lämpligt att detta belopp, nedåt avrundat till 2 000 000 kronor, lades till grund för Kungl. Maj:ts medelsäskande. Han förutsatte dock, att medel för markförvärv ställdes till flygförvaltningens förfogande först efter det förutnämnda generalplan upprättats och efter prövning av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall.

Jämväl utskottet finner det önskvärt, att avtal om erforderliga markförvärv för flygfältsarbeten kunna slutas på ett tidigt stadium. Dessförinnan böra emellertid, såsom statsrådet framhållit, erforderliga medel hava anvisats. Utskottet tillstyrker därför, att ett investeringsanslag för ändamålet anvisas för budgetåret 1946/47. Mot storleken av det äskade anslaget har utskottet icke funnit anledning till erinran.

Utskottet.

Utskottet får därför hemställa,

att riksdagen må till *Markförvärv för flygfältsarbeten* för budgetåret 1946/47 under försvarets fastighetsfond, flygvapnets del-fond, anvisa ett investeringsanslag av 2 000 000 kronor.

Stockholm den 10 maj 1946.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Närvarande: se under utlåtandet nr 123.
